

Juni 2026

Forklaring af centrale økonomiske nøgletal

- Til brug for økonomiformidling i ledelser og bestyrelser på gymnasierne

Overskudsgrad

Beregningsmetode: Resultat før ekstraordinære poster x 100 / Omsætning

Forklaring: Overskudsgraden viser hvor meget årets overskud udgør af årets omsætning. Nøgletallet kan være et relevant ledelsesmæssigt nøgletal, som skaber en dialog om, hvor meget af uddannelsesinstitutionens omsætning skal "spares op" til kommende års uforudsete nedgang i omsætningen eller uforudsete udgifter, som kan betyde et underskud.

Benchmark: Hvor stor overskudsgraden skal være for at være rustet til kommende år, afhænger af uddannelsesinstitutionens økonomiske situation. Normalt arbejder man med 0,3-1,0 % i overskudsgrad, men hvis det er en uddannelsesinstitution, som står over for et kommende byggeprojekt, kan der være behov for at spare mere op til brug for medfinansiering af byggeprojektet.

Overskudsgraden på Gymnasier i hele landet udgør i gennemsnit:

Gymnasier i hele landet	2024	2023	2022	2021
Overskudsgrad	0,2	1,0	-0,5	3,3

Fokus: Medarbejderne vil have fokus på, at overskudsgraden ikke skal være for høj, da uddannelsesinstitutionerne ikke er etableret for at generere overskud.

Hvad påvirker nøgletallet: Overskudsgraden er afhængig af omsætningen og overskuddet, hvor det stiger eller falder afhængigt af udviklingen i de to regnskabsposter.

Likviditetsgrad

Beregningsmetode: Omsætningsaktiver x 100 / Kortfristede gældsforpligtelser

Forklaring: Likviditetsgraden viser hvor meget uddannelsesinstitutionens omsætningsaktiver (tilgodehavende, likvide midler, værdipapirer) udgør af de kortfristede gældsforpligtelser (mellemløb med UVM, leverandører af varer og tjenesteydelser, feriepengeforpligtelse, anden gæld mv.). Er likviditetsgraden over 100, betyder det at uddannelsesinstitutionen har tilstrækkelige omsættelige midler (tilgodehavende, likvide midler, værdipapirer) til at kunne betale den gæld som forfalder inden for 1 år (kortfristede gældsforpligtelser). Likviditetsgraden

er et teknisk pejlemærke for, om økonomien er sund, men er også ofte et øjebliksbillede som påvirkes af mange regnskabsposter. Er likviditetsgraden under 100, betyder det ikke nødvendigvis at man er nødlidende. Ofte udgør en stor del af de kortfristede gældsforpligtelser mellemregning med UVM (forudmodtaget tilskud) og feriepengeforpligtelsen. Det er to regnskabsposter som teknisk set skal "betales" til staten og medarbejderne inden for et år, men reelt set kun hvis uddannelsesinstitutionen lukker ned (for så er man ikke berettiget til forudmodtaget tilskud og man skal afregne ferie til fratrådte medarbejdere). Derfor skal man ikke frygte, hvis likviditetsgraden er under 100 men det er noget man skal være OBS på, da uddannelsesinstitutionens økonomi kan være mere sårbar og blive mere udfordret ved en nedgang i aktiviteten/elevgrundlaget.

Benchmark: Hvor stor en likviditetsgrad man skal have for at være økonomisk solid eller rustet til kommende år, afhænger af uddannelsesinstitutionens økonomiske situation. Normalt bruger man 100 som indikator, for så er omsætningsaktiver og kortfristede gældsforpligtelser lige store og så har man teknisk set tilstrækkelige omsættelige midler til af betale de kortfristede gældsforpligtelser.

Likviditetsgraden på Gymnasier i hele landet udgør i gennemsnit:

Gymnasier i hele landet	2024	2023	2022	2021
Likviditetsgrad	104,6	108,0	106,0	114,0

Fokus: Nøgletallet har ofte ikke så stort fokus hos medarbejderne men vil være noget bestyrelsen kan have stort fokus på.

Hvad påvirker nøgletallet: Likviditetsgraden er afhængig af omsætningsaktiver og kortfristede gældsforpligtelser, hvor det stiger eller falder afhængigt af udviklingen i de to regnskabsposter. Vær OBS på, at hvis mellemregningen med UVM stiger eller falder som følge af udviklingen i aktiviteten/elevgrundlaget og dermed forudmodtaget statstilskud (en del af kortfristede gældsforpligtelser), så burde likviditeten (omsætningsaktiver), teknisk set også stige eller falde i samme grad og likviditetsgraden være uændret. Da der er mange andre poster, som påvirker likviditeten hen over året, så er dette kun et teknisk billede af, hvordan der kan være sammenhæng i påvirkning af nøgletallet.

Soliditetsgrad

Beregningsmetode: Egenkapital i alt ultimo x 100 / Aktiver

Forklaring: Soliditetsgraden viser hvor stor en andel af uddannelsesinstitutionens aktivmasse (bygninger, inventar, udstyr mv., tilgodehavende, likvider, værdipapirer) som er finansieret af uddannelsesinstitutionens egenkapital (akkumuleret overskud gennem årene). Jo højere soliditetsgrad, jo bedre, da det betyder at uddannelsesinstitutionens aktivmasse er finansieret af eget overskud frem for ekstern gæld.

Benchmark: Hvor stor en soliditetsgrad man skal have for at være solid, er ikke entydigt. Flere steder arbejder med en tommelfingerregel på 30%-40% for en sund og robust økonomi.

Soliditetsgraden på Gymnasier i hele landet udgør i gennemsnit:

Gymnasier i hele landet	2024	2023	2022	2021
Soliditetsgrad	30,2	31,0	28,6	29,4

Fokus: Medarbejderne vil have fokus på at soliditetsgraden ikke skal være for høj, da uddannelsesinstitutionerne ikke er etableret for at generere for store overskud hen over årene (som er det egenkapitalen viser). Samtidig bør det også være acceptabelt at generere underskud nogle år, så soliditeten ikke stiger hvert år.

Hvad påvirker nøgletallet: Soliditetsgraden kan f.eks. falde hvis man investerer i en bygning (ny bygning eller forbedringer) eller køber inventar og udstyr som finansieres ved lånoptagelse. Soliditetsgraden kan f.eks. stige, hvis uddannelsesinstitutionen ét år, ikke investerer i bygningen, inventar eller udstyr og uddannelsesinstitutionen samme år generer overskud.

Belåningsgrad

Beregningsmetode: Langfristede gældsforpligtelser x 100 / Offentlig ejendomsvurdering

Forklaring: Belåningsgraden viser hvor stor en andel af uddannelsesinstitutionens ejendom/ejendomme (målt ud fra offentlig ejendomsvurdering) som er finansieret af uddannelsesinstitutionens langfristede gældsforpligtelser (ofte realkreditgæld). Jo lavere belåningsgrad, jo bedre, da det betyder at uddannelsesinstitutionens ejendom/ejendomme er finansieret af eget overskud (egenkapital). Belåningsgrad og finansieringsgrad er nøgletal som forklarer det samme, men hvor finansieringsgraden tager udgangspunkt i materielle anlægsaktiver (kostprisen af uddannelsesinstitutionens bygninger, inventar og udstyr fratrukket afskrivninger), så tager belåningsgraden udgangspunkt i den offentlige ejendomsvurdering. Det vil være op til uddannelsesinstitutionen selv at vurdere, om det er værdien af materielle anlægsaktiver (indeholder også aktiveret udstyr og inventar) eller offentlig ejendomsvurdering som afspejler den reelle værdi af aktiverne.

Benchmark: Se under finansieringsgrad.

Fokus: Nøgletallet har ofte ikke så stort fokus hos medarbejderne men vil være noget bestyrelsen kan have fokus på.

Hvad påvirker nøgletallet: Belåningsgraden vil ofte falde i takt med at man afdrager på realkreditgælden. Belåningsgraden vil stige hvis der optages ny realkreditgæld - i hvilken grad den stiger, afhænger af hvad den optagne realkreditgæld anvendes til og om det har betydning for den offentlige ejendomsvurdering.

Finansieringsgrad

Beregningsmetode: Langfristede gældsforpligtelser x 100 / Materielle anlægsaktiver

Forklaring: Finansieringsgraden viser hvor stor en andel af uddannelsesinstitutionens materielle anlægsaktiver (bygninger, inventar, udstyr) som er finansieret af uddannelsesinstitutionens langfristede gældsforpligtelser. Jo lavere finansieringsgrad, jo bedre, da det betyder at

uddannelsesinstitutionens materielle anlægsaktiver er finansieret af eget overskud (egenkapital).

Benchmark: Finansieringsgraden på Gymnasier i hele landet udgør i gennemsnit:

Gymnasier i hele landet	2024	2023	2022	2021
Finansieringsgrad	59,2	60,8	62,4	64,6

Fokus: Nøgletallet har ofte ikke så stort fokus hos medarbejderne men vil være noget bestyrelsen kan have fokus på.

Hvad påvirker nøgletallet: Finansieringsgraden vil ofte falde i takt med at man afdrager på realkreditgælden. Finansieringsgraden vil stige hvis der optages ny realkreditgæld - i hvilken grad den stiger, afhænger af hvad den optagne realkreditgæld anvendes til.

Øvrige nøgletal

Årsværk pr. 100 årselever: Årsværk / årselever x 100

Forklaring: Beskriver hvor mange medarbejdere der er ansat på institutionen pr. 100 årselever.

Medarbejderne vil have fokus på årsværk pr. 100 årselever, da det viser hvor mange årsværk uddannelsesinstitutionen har ansat til at varetage skolens opgaver. Vær OBS på, at det i nedgangstider, hvor elevgrundlaget falder, kan være svært at tilpasse antallet af årsværk i samme grad (pga. opsigelsesvarsler mv.). Vær desuden OBS på, når nøgletallet sammenlignes på tværs af uddannelsesinstitutioner, så kan sammenligningsgrundlaget være forskelligt, da det kan have stor betydning om f.eks. rengørings- og kantinepersonale er ansat eller outsourcet - det samme med administrative fællesskaber. Jo flere funktioner, som uddannelsesinstitutionen har egne ansatte til, jo højere vil nøgletallet være.

Benchmark: Årsværk pr. 100 årselever på Gymnasier i hele landet udgør i gennemsnit:

Gymnasier i hele landet	2024	2023	2022	2021
Årsværk pr. 100 årselever	11,3	11,4	11,3	11,2

Undervisningsårsværk pr. 100 årselever: Undervisningsårsværk / årselever x 100

Forklaring: Beskriver hvor mange undervisere der er ansat på institutionen pr. 100 årselever.

Underviserne vil have fokus på undervisningsårsværk pr. 100 årselever, da det viser hvor mange undervisningsårsværk uddannelsesinstitutionen har ansat til at varetage undervisningsopgaven, og dermed fortæller, hvor stor en arbejdsbyrde den enkelte lærer potentielt kan have. Vær OBS på, at det i nedgangstider, hvor elevgrundlaget falder, kan være svært at tilpasse antallet af årsværk i samme grad (pga. opsigelsesvarsler mv.). Vær desuden OBS på, når nøgletallet sammenlignes på tværs af uddannelsesinstitutioner, så kan sammenligningsgrundlaget være forskelligt, hvor det kan have stor betydning hvordan fordelingsnøgler bruges. Har man f.eks. ledere eller undervisere, som varetager både undervisningsopgaver og administrative opgaver, kan det have betydning om de indgår som undervisningsårsværk, administrationsårsværk eller

fordeling sker ud fra timeforbrug/opgavefordeling. Dette kan også gælde elevcoach samt andre særlige funktioner.

Benchmark: Undervisningsårsværk pr. 100 årselever på Gymnasier i hele landet udgør i gennemsnit:

Gymnasier i hele landet	2024	2023	2022	2021
Undervisningsårsværk pr. 100 årselever	9,5	9,6	9,6	9,4

Lønombkostninger i % af omsætningen: Samlede lønombkostninger x 100 / Omsætning

Medarbejderne vil have fokus på at lønombkostninger i % af omsætningen ikke er for lave i forhold til landsgennemsnittet eller sammenlignelige uddannelsesinstitutioner. Nøgletallet kan ikke altid være sammenligneligt, da omsætningen kan indeholde variabler som projektindtægter, salg af undervisningsudstyr til eleverne, elevdeltagerbetaling, indtægter ved kantinedrift og indtægter ved administrative fællesskaber, hvor hver uddannelsesinstitution har forskellige forudsætninger.

Benchmark: Lønombkostninger i % af omsætningen pr. 100 årselever på Gymnasier i hele landet udgør i gennemsnit:

Gymnasier i hele landet	2024	2023	2022	2021
Lønombkostninger i % af omsætningen	79,0	78,4	78,9	76,3

Gælds faktor (gearing): Langfristet gæld i alt (minus etableringstilskud, periodiserede anlægstilskud, rente- og afdragsfrie statslån og rente- og afdragsfrie kommunal gæld) x 100 / Omsætning

Gælds faktoren er et nøgletal som er nævnt i notat om *Bæredygtighed ifm. omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet*. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets økonomisk-administrative tilsyn anbefaler, som tommelfingerregel, at gælds faktoren ikke overstiger 100-125 pct.

Likviditetsberedskab: Likvide beholdninger / Samlet månedlig lønudgift

Likviditetsberedskab (den samlede lønombkostning i forhold til den samlede likvide beholdning) er et nøgletal som er nævnt i notat om *Bæredygtighed ifm. omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet*. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets økonomisk-administrative tilsyn anbefaler, som tommelfingerregel, at uddannelsesinstitutionernes løbende likviditetsberedskab (likvide beholdning) svarer til to måneders lønombkostninger. Identificer hvilke måneder likviditeten er lavest (f.eks. februar/marts) og beregn hvor mange måneders lønombkostninger, det svarer til.